

เรื่องเล่า...กระบวนการทำบัตรประจำตัวคนพิการ

คำว่า “ พิการ ” เป็นคำที่เสียดแทงจิตใจ ของผู้ที่ได้ฟัง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ถูกเรียก ตามวิวัฒนาการทางภาษา ของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่มนุษย์มีการบันทึกเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร แต่อาการหรือรูปลักษณะของ “ ความพิการ ” นั้นเริ่มแต่เมื่อใด ???

ลองสืบค้นย้อนหลังพบว่า ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 41 หน้า 182 – 186 ได้กล่าวถึง ทารกผู้หนึ่ง ซึ่ง “ ทารกนั้น ได้มีมือและเท้า นัยน์ตา หู จมูก และปากไม่ตั้งอยู่ในที่ตามปกติ. ทารกนั้น ประกอบด้วยความวิกลแห่งอวัยวะเห็นปานนั้น ได้มีรูปร่างเกลียดเหลือเกิน ดุจปีศาจคลุกฝุ่น ทารกนั้น คืออานนท์เศรษฐี ที่ได้กลับชาติมาเกิดตามผลแห่งบุญกรรมที่ได้กระทำไว้ปรากฏตัวต่อบุตรของตนผู้ชื่อว่า มูลสิริ ”

จะเห็นได้ว่า “ ความพิการ ” หรือลักษณะที่มนุษย์ ใช้บรรยายลักษณะของมนุษย์ที่ผิดแปลกไปจากมนุษย์ทั่วไปนั้น มีมาก่อนพุทธกาล ปัจจุบัน “ ความพิการ ” เป็นการอธิบาย / ให้คำนิยามทางการแพทย์ (Medical Model) ตามแต่ประเภทที่ได้จัดแบ่งไว้

มีวิวัฒนาการ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง เรื่อยมา การจดทะเบียนคนพิการ เป็นส่วนหนึ่งของวิวัฒนาการนั้น มีกระบวนการ แบ่งได้ 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการทางเอกสารหลักฐาน ได้แก่รูปแบบการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกบัตรคนพิการ เริ่มด้วยการนำเอกสารมายื่นขอจดทะเบียนคนพิการดังนี้
 1. เอกสารรับรองความพิการที่ออกโดยแพทย์
 2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / สูติบัตร
 3. สำเนาทะเบียนบ้าน
 4. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

2. กระบวนการทางจิตใจ กระบวนการนี้ ใช้ประสบการณ์ และความเข้าใจ ที่อยู่บนพื้นฐานความเห็นอก เห็นใจเป็นสำคัญ ซึ่งการที่จะพูดให้ผู้ที่ต้องจดทะเบียน หรือ ผู้ที่เป็นที่รักของผู้ที่ต้องจดทะเบียนเข้าใจนั้น ยากมาก แม้ คำว่า “ ความพิการ ” จะมีมายาวนาน แต่ก็ยังสามารถคงความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ เสียดแทงจิตใจ ของผู้ที่ได้รับฟังไว้ได้เป็นอย่างดี

ศูนย์บริการสิทธิประโยชน์ สถาบันราชานุกูลได้พัฒนากระบวนการ จนได้รับการยอมรับให้เป็นหน่วยงานภาครัฐในการรับคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้เป็นที่แรก ของ กรมสุขภาพจิต (พระราชกฤษฎีกาเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 170 ง 23 พุทธศักราช 2552) มีผลงานในการดำเนินการออกบัตรฯ ต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปี 2550 - ปัจจุบัน ไม่ต่ำกว่า 1,500 ราย การพัฒนาระบบการออกบัตรประจำตัวคนพิการทำให้ สถาบันราชานุกูลมีเครือข่ายประสานงาน การทำบัตรคนพิการประจำเขตต่าง ๆ ทั่ว กรุงเทพฯ กว่า 15 แห่ง

ผลสรุปของการดำเนินงาน ไม่ได้อยู่ที่กระบวนการที่จำแนกออกได้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือจำนวนตัวเลขเท่านั้น แต่จำเป็น ที่ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็ นผู้พิจารณาดำเนินงานในเรื่อง นั้น ควรมีจิตใจที่เอื้ออารีต่อผู้ที่ ถูกปฏิบัติด้วย เช่น คำพูดที่ว่า...

“ เข้าบ้านคนอื่นเขาไม่ถูก ต้องโทษที่เราอ่านแผนที่เขาไม่ออก ไม่ใช่โทษที่เขาเขียนแผนที่ให้เรา ”

ถ้าการมีทัศนวิสัยที่กว้างไกล และ จิตใจที่เอื้ออารี ให้ส มกับที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้ ผลของการกระทำนั้นไม่เป็นที่เคลือบแคลงสงสัย อย่างการที่ มีประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา จากหน่วย งานราชการ ต่างกระทรวง แจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับเอกสารประจำตัวคนพิการ ของ สถาบันราชานุกูล เป็นต้น